

Motion till riksdagen 2019/20:2083

av **Allan Widman och Christer Nylander (båda L)**

Kommittéförordningen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ändring av kommittéförordningen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sedan många år gäller som generellt krav på statens offentliga utredningar att de i sina betänkanden ska redovisa de samhällsekonomiska effekterna av sina förslag. Under senare år har detta kompletterats med krav på att lämna förslag till finansiering och att bedöma vilka konsekvenser förslagen får för jämställdhet, brottslighet och offentlig service m.m. De krav som uppställs på utredningarna och deras betänkanden framgår av kommittéförordningen (1998:147).

Att vårt land, dess verksamheter och invånare tyngs av regleringar behöver knappast ledas i bevis. Många av dessa är naturligtvis ett uttryck för den tekniska och sociala utvecklingen med åtföljande samhälllig komplexitet. I icke ringa utsträckning byggs helt enkelt land med lag.

Samtidigt ger en ohämmad regleringsiver svåra skadeverkningar på samhället. Den allt genomsyrande politiska omsorg som får utlopp i form av nya regleringar kan verka negativt på människors individuella förmåga till engagemang, framsynthet och personliga ansvarstagande. Att samhället på område efter område skjuter fram sina formella normer sker på bekostnad av de normer som uppställs informellt av och mellan enskilda. Att redan Olaus Petri ansåg det viktigt att betona att lagen inte förbjuder allt den ogillar får tas till intäkt för att problematiken sedan länge är väl känd.

Lika viktigt är insikten att regleringar är kostnadsdrivande. I många fall är detta förhållande uppenbart. Andra gånger kan det vara svårt att se sambanden. Men beaktar man samtliga generella konsekvenser av en ny reglering, som information, tillsyn, beivran, uppföljning m.m., är det självklart att varje ny författning har ett pris både för samhället och för enskilda.

Dessvärre missköter många utredningar de krav på genomlysning av kostnads-effekter som har uppställts i kommittéförordningen. Antingen är fantasin för dålig eller engagemanget för dessa problemställningar för svagt. Ytterst är det alltid Sveriges konsumenter och skattebetalare som får betala priset.

En alltför långtgående reglering drabbar även rättssäkerheten. Det blir allt svårare för enskilda medborgare och företag att överblicka och förutse följderna både av sina handlingar och av underlåtenhet att handla.

Frågan om systematisk avreglering har varit aktuell i olika sammanhang. Organisationen Svenskt Näringsliv har vid upprepade tillfällen försökt att sätta fokus på de närmast gränslösa regleringar som omgärdar våra företag. För mer än fem år sedan hävdade en statlig utredning under Ulf Lönnqvists ledning att en betydande del av de cirka 1 600 regleringar som styr verksamheten i kommunerna kunde avskaffas. Den årliga besparingen i det fallet uppskattades till 3,7 miljarder kronor.

Trots ett gott beslutsunderlag och emellanåt goda ambitioner har avregleringen emellertid inte varit särskilt framgångsrik. Ett dåligt utgångsläge, låg medvetenhet om problemet och bristande engagemang är några förklaringar. Dessutom fylls ju systemet hela tiden på i andra änden. Varje vecka föreslås nya regleringar av det statliga utredningsväsendet.

För att åstadkomma varaktiga och märkbara förbättringar måste därför också tillflödet åtgärdas. Kommittéförordningen bör därför snarast kompletteras så att samtliga offentliga utredningar tvingas att i sina betänkanden ange vilka avregleringar som är möjliga på det aktuella området. Hur detta krav i detalj formuleras får bli föremål för beredning inom Regeringskansliet. Av förordningen måste dock tydligt framgå att nya regleringar på ett aktuellt område kan accepteras endast under förutsättning att andra regler föreslås avskaffas minst i motsvarande mån.

Allan Widman (L)

Christer Nylander (L)